

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ (11) قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ
الْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ
لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (12) وَ لَهُ مَا سَكَنَ
فِي اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (13) قُلْ أ
غَيْرَ اللَّهِ اتَّخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ
يُطْعِمُ وَ لَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَ لَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (14) قُلْ إِنِّي
أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ (15) مَنْ
يُضْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ
(16) وَ إِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا

هُوَ وَ إِنْ يَمْسَسْكَ بَخِيرٌ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(17) وَ هُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

(18) قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي

وَ بَيْنَكُمْ وَ أُوْحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَ

مَنْ بَلَغَ أَإِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ آلِهَةً أُخْرَى قُلْ

لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا

تُشْرِكُونَ (19) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا

يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا

يُؤْمِنُونَ (20)

Say: "Travel through the earth and see what was the end of those who rejected truth." Say: "To whom belongeth all that is in the heavens and on earth?" Say: "To Allah. He hath inscribed for Himself (the rule of) mercy. That He will gather you together for the day of judgment, there is no doubt whatever. It is they who have lost their own souls, that will not believe. To him belongeth all that dwelleth (or lurketh) in the night and the day". For he is

the one who heareth and knoweth all things. Say: "Shall I take for my protector any other than Allah, the Maker of the heavens and the earth? And He it is that feedeth but is not fed." Say: "Nay! But I am commanded to be the first of those who bow to Allah (in Islam), and be not thou of the company of those who join gods with Allah." Say: "I would, if I disobeyed my Lord, indeed have fear of the chastisement of a mighty day. "On that day, if the penalty is averted from any, it is due to Allah's mercy; and that would be a mighty triumph. "If Allah touch thee with affliction, none can remove it but He; if He touch thee with happiness, He hath power over all things."He is the irresistibly Supreme over His servants. And He is the Wise, acquainted with all things." Say: "What thing is most weighty in evidence?" Say: "Allah is witness between me and you; This Qur'an hath been revealed to me by inspiration; that I may warn you and all whom it reaches. Can ye possibly bear witness that besides Allah there is another gods?" Say: "Nay! I cannot bear witness!" Say: "But in truth He is the one god. And I truly am innocent of (your blasphemy of) joining others with Him." Those to whom We have given the Book know this as they know their own sons. Those who have lost their own souls refuse therefore to believe.

ان سے کہو، ذرا زمین میں چل پھر کر دیکھو جھٹلانے والوں کا کیا انجام ہوا ہے۔

ان سے پوچھو، آسمانوں اور زمین میں جو کچھ ہے وہ کس کا ہے؟ کہو سب کچھ

اللہ ہی کا ہے، اس نے رحم و کرم کا شیوہ اپنے اوپر لازم کر لیا ہے (اسی لیے وہ

نافرمانیوں اور سرکشوں پر تمہیں جلدی سے نہیں پکڑ لیتا)، قیامت کے روز

وہ تم سب کو ضرور جمع کرے گا، یہ بالکل ایک غیر مشتبہ حقیقت ہے، مگر جن لوگوں نے اپنے آپ کو خود تباہی کے خطرے میں مبتلا کر لیا ہے وہ اسے نہیں مانتے۔ رات کے اندھیرے اور دن کے اجالے میں جو کچھ ٹھیکرا ہوا ہے، سب اللہ کا ہے اور وہ سب کچھ سنتا اور جانتا ہے۔ کہو، اللہ کو چھوڑ کر کیا میں کسی اور کو اپنا سرپرست بنالوں؟ اُس خدا کو چھوڑ کر جو زمین و آسمان کا خالق ہے اور جو روزی دیتا ہے روزی لیتا نہیں ہے؟ کہو، مجھے تو یہی حکم دیا گیا ہے کہ سب سے پہلے میں اُس کے آگے سر تسلیم خم کروں (اور تاکید کی گئی ہے کہ کوئی شرک کرتا ہے تو کرے) تو بہر حال مشرکوں میں شامل نہ ہو۔ کہو، اگر میں اپنے رب کی نافرمانی کروں تو ڈرتا ہوں کہ ایک بڑے (خوفناک) دن مجھے سزا بھگتنی پڑے گی۔ اُس دن جو سزا سے بچ گیا اس پر اللہ نے بڑا ہی رحم کیا اور یہی نمایاں کامیابی ہے۔ اگر اللہ تمہیں کسی قسم کا نقصان پہنچائے تو اس کے سوا کوئی نہیں جو تمہیں اس نقصان سے بچا سکے، اور اگر وہ تمہیں کسی بھلائی سے بہرہ مند کرے تو وہ ہر چیز پر قادر ہے۔ وہ اپنے بندوں پر کامل اختیارات رکھتا

ہے اور دانا اور باخبر ہے۔ ان سے پوچھو، کس کی گواہی سب سے بڑھ کر ہے؟ کہو، میرے اور تمہارے درمیان اللہ گواہ ہے، اور یہ قرآن میری طرف بذریعہ وحی بھیجا گیا ہے تاکہ تمہیں اور جس جس کو یہ پہنچے، سب کو متنبہ کر دوں۔ کیا واقعی تم لوگ یہ شہادت دے سکتے ہو کہ اللہ کے ساتھ دوسرے خدا بھی ہیں؟ کہو، میں تو اس کی شہادت ہر گز نہیں دے سکتا۔ کہو، خدا تو وہی ایک ہے اور میں اس شرک سے قطعی بیزار ہوں جس میں تم مبتلا ہو۔ جن لوگوں کو ہم نے کتاب دی ہے وہ اس بات کو اس طرح غیر مشتبہ طور پر پہچانتے ہیں جیسے ان کو اپنے بیٹوں کے پہچاننے میں کوئی اشتباہ پیش نہیں آتا۔ مگر جنہوں نے اپنے آپ کو خود خسارے میں ڈال دیا ہے وہ اسے نہیں مانتے۔

इनसे कहो, ज़रा ज़मीन में चल-फिरकर देखो कि झुटलानेवालों का क्या अंजाम हुआ है | इनसे पूछो, आसमानों और ज़मीन में जो कुछ है वह किसका है?— कहो सब कुछ अल्लाह ही का है, उसने रहम व करम का शेवा अपने ऊपर लाज़िम कर लिया है (इसी लिए वह नाफ़रमानियों और सरकशियों पर तुम्हें जल्दी से नहीं पकड़ लेता), क्रियामत के रोज़ वह तुम सबको ज़रूर जमा करेगा, यह बिल्कुल एक

गैर-मुश्तबह हकीकत है, मगर जिन लोगों ने अपने आपको खुद तबाही के खतरे में मुब्तला कर लिया है वे उसे नहीं मानते | रात के अंधेरे और दिन उजाले में जो कुछ ठहरा हुआ है, सब अल्लाह का है और वह सब कुछ सुनता है | कहो, अल्लाह को छोड़कर क्या मैं किसी और को अपना सरपरस्त बना लूँ? उस खुदा को छोड़कर जो ज़मीन व आसमान का खालिक है और जो रोज़ी देता है, रोज़ी लेता नहीं है? कहो, मुझे तो यही हुक्म दिया गया है कि सबसे पहले मैं उसके आगे सरे-तसलीम ख़म करूँ (और ताकीद की गई है कि कोई शिर्क करता है तो करे) तू बहरहाल मुशरिकों में शामिल न हो | कहो, अगर मैं अपने रब की नाफ़रमानी करूँ तो डरता हूँ कि एक बड़े (खौफ़नाक) दिन मुझे सज़ा भुगतनी पड़ेगी | उस दिन जो सज़ा से बच गया उसपर अल्लाह ने बड़ा ही रहम किया और यही नुमायाँ कामयाबी है | अगर अल्लाह तुम्हें किसी किस्म का नुक़सान पहुँचाए तो उसके सिवा कोई नहीं जो तुम्हें इस नुक़सान से बचा सके, और अगर वह तुम्हें किसी भलाई से बहरामंद करे तो वह हर चीज़ पर कादिर है | वह अपने बन्दों पर कामिल इख्तियारात रखता है और दाना और बाख़बर है | इनसे पूछो, किसकी गवाही सबसे बढ़कर है?— कहो, मेरे और तुम्हारे दरमियान अल्लाह गवाह है, और यह कुरआन मेरी तरफ़ बज़रिए-वहय भेजा गया है ताकि तुम्हें और जिस-जिस को यह पहुँचे, सबको मुतनब्बेह कर दूँ | क्या वाकई तुम लोग यह शहादत दे सकते हो कि अल्लाह के साथ दूसरे खुदा भी हैं? कहो, मैं तो उसकी शहादत हरगिज़ नहीं दे सकता | कहो, खुदा तो वही एक है और मैं उस शिर्क से कतई बेज़ार हूँ जिसमें तुम मुब्तला हो | जिन लोगों को हमने किताब दी है वे इस बात को

~~~~~

इस तरह गैर-मुश्तबह तौर पर पहचानते हैं जैसे उनको अपने बेटों के पहचानने में कोई इश्तबाह पेश नहीं आता | मगर जिन्होंने अपने आपको खुद खसारे में डाल दिया है वे उसे नहीं मानते |

~~~~~